

# MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ PİYANO PERFORMANSI ÖZ YETERLİK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ<sup>1</sup>

Ezgi BABACAN <sup>2</sup> M. Devrim BABACAN<sup>3</sup>

## ÖZ

Bu araştırma müzik öğretmeni adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeylerini tespit etmek ve farklı değişkenlere göre incelemek amacıyla yapılmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeyleri ile sınıf, cinsiyet, mezun oldukları lise, günlük piyano çalışma süresi, piyano dersi akademik başarı ve genel akademik başarı notu arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler kişisel bilgi formu ve Gün ve Yıldız (2014) tarafından geliştirilen “müzik öğretmeni adaylarına yönelik piyano performans öz yeterlik ölçeği” ile toplanmıştır. Ölçek 25 maddeden oluşmaktadır ve Cronbach alfa değeri 0.95’dir. Ölçek 3 alt boyuttan oluşmaktadır, birinci boyut “teknik düzey algısı”, ikinci boyut “sahne kaygısı algısı” ve üçüncü boyut “performans düzeyi algısı” olarak isimlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının piyano performans öz yeterlik algılarının orta seviyede olduğu, öz yeterlik algılarının sınıf, cinsiyet ve lise türüne göre değişmediği saptanmıştır. Bununla birlikte öğretmen adaylarının günlük piyano çalışma süresi ve piyano dersi akademik başarı düzeyleri ile piyano performans öz yeterlik algıları arasında anlamlı farklılığın olduğu saptanmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Müzik öğretmeni adayı, piyano performansı, öz yeterlik düzeyi

Babacan, Ezgi., Babacan, M. Devrim. " Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Performansı Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi". *idil* 6.32 (2017): 1299-1318.

Babacan, E., Babacan, M. D. (2017). Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Performansı Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi. *idil*, 6 (32), s.1299-1318.

<sup>1</sup> Bu araştırma 6-8 Mayıs 2016 tarihinde MÜZED Uluslararası 2. İpek Yolu Müzik Konferansında sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

<sup>2</sup> Yrd.Doç.Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Devlet Konservatuarı, ezgibabacan(at)hotmail.com

<sup>3</sup> Yrd.Doç.Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Devlet Konservatuarı, devrimbabacan(at)gmail.com

## REVIEW OF MUSIC PRESERVICES TEACHERS' PIANO PERFORMANCE SELF EFFICACY LEVELS

### ABSTRACT

This study was done to determine the self efficacy levels of music preservices teachers' piano performance, and to examine them according to different factors. The correlation between music preservices teachers' piano performance and grade, gender, graduated highschool, daily piano practice duration, piano lesson achievement and academic achievement grades were examined. The correlational desingn was used in this study. The data was obtained by using personal information form and piano performance self-efficacy scale for music preservices teachers developed by Gün & Yıldız (2014). The scale consists of 25 items and Cronbach Alpha value is .95. The scale consists of 3 sub-dimensions. The first dimension is called "perception of technical level", the second dimension is called "perception of stage anxiety" and the third dimension is called "perception of performance level". According to the research results, it was determined that the preservices teachers' piano performance self-efficacy perceptions were in the middle level and the self-efficacy perceptions did not change according to class, gender and highschool. Also, it was determined that the preservices teachers' had a significant difference between the duration of daily piano practice, level of academic achievement in piano lesson and the piano performance self-efficacy perceptions..

**Keywords:** Music preservices teachers, piano performance, self efficacy level

## GİRİŞ

Bilişsel, duyuşsal, motivasyonel ve seçim süreci olarak dört temel süreci içeren öz yeterlik inancı, bireylerin nasıl hissettiği, düşündüğü, kendilerini motive ettiği ve nasıl davrandığına yönelik kararlarını belirlemektedir. Öz yeterlik inancı, insanların belirli bir performans göstermek için gerekli etkinliği organize etmede kendi yeterlikleri hakkındaki inançları olarak tanımlanır (Bandura, 1994:1). Başka bir deyişle öz yeterlik kişinin bir hedefe ulaşma ya da bir işi yapma kapasitesine sahip olduğu yüksek inanç olarak tanımlanabilir. Öz yeterlik sosyal bilişsel kuram içerisine gömülü olması nedeniyle, öz yeterliğin doğasını ve işlevsel özelliklerini anlamak için başlangıçta sosyal bilişsel kuramın temel ilkelerini ana hatlarıyla bilmek gerekmektedir (Bandura, 2012:11). Sosyal bilişsel öğrenme kuramını geniş biçimde ele alan Bandura, öğrenmenin bir kısmının taklit ya da modelleme yoluyla kazanıldığını, bireylerin çevresindeki başka modelleri gözleyerek yeni davranışları öğrenebileceğini ileri sürmüştür. Temel olarak karşılıklı belirleyicilik, sembolleştirme kapasitesi, öngörü kapasitesi, dolaylı öğrenme kapasitesi ve öz değerlendirme/yargılama kapasitesi olarak altı ilke üzerine kurmuştur. Gözlem yoluyla öğrenmede dikkat, hatırd tutma, davranışı meydana getirme ve güdülenme gibi dört süreç yer almaktadır ve öz yeterlik ile öz düzenleme gibi bireyin kazandığı iki özellik bulunmaktadır (Gültekin, 2014:103-117).

Bandura (1977), bireylerin herhangi bir davranışı yapmasında ve istediği sonucu elde etmesinde etkili olan özyeterlik inancı beklentisi ve sonuç beklentisi olarak iki temel beklentiden söz etmektedir. Öz yeterlik, bireyin istediği sonucu yaratabilmek için gerekli davranışları başarıyla gösterip gösteremeyeceğine ilişkin inancı, sonuç beklentisi ise kişinin yaptığı bir davranışın hangi sonuçları doğurabileceğini yaklaşık olarak tahmin edebilmesidir (Akt: Akbaş ve Çelikkaleli, 2006:100). Öz yeterliğin birbirleri ile etkileşim halinde olan dört kaynaktan oluştuğu düşünülmektedir. Bunlar şöyle sıralanmaktadır: 1. Performans Başarıları: Bireyin yaptığı işlerde gösterdiği başarı ödül etkisi yapmakta ve bireyi gelecekte de benzer davranışlara güdülemektedir. Dolayısıyla gösterilen başarı onun daha sonra buna benzer işlerde de başarılı olacağının bir göstergesidir. 2. Dolaylı Yaşantılar: Başka kişilerin başarılarını görmek, kişinin kendisinin de başarı beklentisine girmesini sağlayabilir. Kendimizden beklentilerimiz diğer kişilerin deneyimlerinden kaynaklanır. 3. Sözel İkna: Bir davranışı başarıyla ortaya koyabileceğimize ilişkin söz ve öğütler bireyin cesaretlenmesini ve özyeterliliğinin değişmesini sağlayabilir. 4. Duygusal Durum: Bireyin davranışı yapacağı sırada bedensel ve duygusal olarak iyi olması, onun bu davranışa girişimde bulunma olasılığını yükseltir (Yılmaz, Gürçay, Ekici, 2007:254).

McCormick ve McPherson (2003:40) akademik başarıya yönelik araştırmalarda öz yeterlik algısının, bireylerin gerçekleştirdiği çabaları, karşılaştıkları zorluklarla baş edebilmelerini, düşünce kalıplarını, biçimlerini ve deneyimledikleri duygusal tepkiler gibi seçimlere etki eden davranışların belirleyicisi olarak ortaya çıktığını ifade etmektedir.

“Bandura (1977)’ya göre, önemli olan kişinin bir davranışı başarıyla yapıp yapamayacağına ilişkin yargılarıdır, çünkü bu yargılar kesin bazı sonuçları doğuracaktır. Diğer bir deyişle, öz-yeterlik inancı yüksek olan bireyler istedikleri sonuçları doğurabilecekleri için sonuç beklentileri de buna uygun bir biçimde şekillenecektir.” (Akt: Akbaş ve Çelikkaleli, 2006:100)

Eğitim alanında yapılan araştırmalar öz yeterlik inancının akademik yaşantıdaki etkililiğini vurgulamış ve öğrencilerin akademik öz yeterlik inançlarının akademik başarıyı artırdığına yönelik pek çok çalışma yapılmıştır. Örneğin Lent, Broun ve Larkin (1984) yaptıkları araştırmada akademik başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin sınav notlarının da yüksek olduğunu belirtmektedir (Akt: Yılmaz, Gürçay, Ekici, 2007:254). Müzik eğitiminde de öz yeterlik inancının müzik üzerindeki etkililiğini inceleyen araştırmalar bulunmaktadır (Nielsen 2004; Piji, 2007; Afacan, 2008; Özmenteş ve Özmenteş, 2008; Yıldırım, 2009; Tokinan ve Bilen, 2010; Özmenteş, 2011; Küçük, 2011a; Küçük, 2011b; Birer ve Sonsel, 2013; McCormick ve McPherson, 2003; Gün, 2014; Gün ve Yıldız, 2014; Şeker, 2014; Topoğlu, 2014; Hendricks, 2015; Eğilmez, 2015; Girgin, 2015; Milli, 2015). Öz yeterliğin müzikteki yansımaları Stiperk (1998) bir müzisyenin müzik yeteneğine ya da müzikte belirgin bir amaca ulaşmadaki kapasitesine ilişkin geliştirdiği inanç olarak tanımlamıştır (Akt:Özmenteş, 2014:142). Hendricks (2015:5), müzik eğitimcilerinin öğrencilerin öz yeterliğini destekleyecek pedagojik stratejiler geliştirmek için zaman ve enerji yatırımı yapmalarının fayda sağlayacağını ifade etmiştir. Bu durum öğrencilerin daha bağımsız, öz düzenlemeli, kendine güvenen, kararlı ve sonuç olarak daha başarılı olmalarında daha üstün eğitsel dönüşler sağlayabilir. Girgin (2015:108) çalgı performansındaki yüksek özyeterlik inancının öğrencilerin motivasyonunu artırarak, çalgılarını daha fazla çalışmalarını sağlayacağını belirtmiştir. Küçük (2011a:516) çalgı çalmaya ilişkin müzik yeteneği, fiziksel uygunluk, çalışma disiplini, çalışma ortamı, öğretmen vb. gibi pek çok etkenin yanında yeterli düzeyde yeteneğe de sahip olduğu inancının performansı etkilediğini belirtmiştir. Gün (2014) piyano eğitimini etkileyen pek çok etkenin yanında öz yeterlik inancının da öğrencilerin piyano performansında etkin olduğunu, öz yeterlik düzeyi ile piyano performansı arasında güçlü bir ilişki olduğunu vurgulamıştır.

Bu araştırma müzik öğretmeni adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeylerini belirlemek ve farklı değişkenlere göre incelemeler yapmayı amaçlamaktadır. Bu amaca yönelik aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır.

Müzik öğretmeni adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeyleri nedir?  
Müzik öğretmeni adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Müzik öğretmeni adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeyleri ile cinsiyetleri arasında ilişki var mıdır?

Müzik öğretmeni adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeyleri ile mezun oldukları lise arasında ilişki var mıdır?

Müzik öğretmeni adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeyleri ile piyano çalışma süresi arasında ilişki var mıdır?

Müzik öğretmeni adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeyleri ile piyano dersi akademik başarı düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Müzik öğretmeni adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeyleri ile genel akademik başarı düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

## YÖNTEM

### Araştırmanın Modeli ve Çalışma Grubu

Araştırmada müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeyleri ile sınıf, cinsiyet, mezun oldukları lise türü, piyano çalışma süresi, piyano dersi akademik başarı ve genel akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlandığından ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni Necmettin Erbakan Üniversitesi A.K.E.F. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri, örneklemini 2016–2017 eğitim-öğretim yılında ölçüt örnekleme yöntemiyle piyano II, IV ve VI dersini almakta olan 101 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin sınıf, cinsiyet, mezun oldukları lise türü, piyano çalışma süresi, piyano dersi akademik başarı ve genel akademik başarı notuna ilişkin dağılım tablo 1’de sunulmuştur.

**Tablo 1: Öğrencilerin Demografik Özellikleri Piyano Çalışma Süresi ve Akademik Başarı Notuna İlişkin Dağılım**

| Değişken | Alt Kategori | f  | %    | Toplam   |
|----------|--------------|----|------|----------|
| Cinsiyet | Erkek        | 44 | 43,6 | 101-%100 |
|          | Kız          | 57 | 56,4 |          |
| Sınıf    | 1            | 32 | 31,7 | 101-%100 |
|          | 2            | 33 | 32,7 |          |
|          | 3            | 36 | 35,6 |          |
| Lise     | AGSL         | 86 | 85,1 | 101-%100 |
|          | Diğer        | 15 | 14,9 |          |

|                                                 |                  |    |      |            |
|-------------------------------------------------|------------------|----|------|------------|
| <b>Süre</b>                                     | 1saatten az      | 53 | 52,5 | 101 - %100 |
|                                                 | 1-2 saat         | 41 | 40,6 |            |
|                                                 | 2'den fazla saat | 7  | 6,9  |            |
| <b>PiyanoDersi<br/>Akademik Başarı<br/>Notu</b> | AA-BA            | 18 | 17,8 | 101 - %100 |
|                                                 | BB-CB            | 27 | 26,7 |            |
|                                                 | CC-DC            | 31 | 30,7 |            |
|                                                 | DD-FD            | 19 | 18,8 |            |
|                                                 | FF               | 6  | 5,9  |            |
| <b>Genel<br/>Akademik Başarı<br/>Notu</b>       | AA-BB            | 11 | 10,9 | 101-%100   |
|                                                 | BC-CC            | 78 | 77,2 |            |
|                                                 | CD-DD            | 11 | 10,9 |            |
|                                                 | DF-F             | 1  | 1,0  |            |

### Veri Toplama Aracı

Araştırmada elde edilen veriler kişisel bilgi formu ile Gün ve Yıldız (2014) tarafından müzik öğretmeni adaylarına yönelik geliştirilen “Piyano Performansı Öz Yeterlik Ölçeği” ile toplanmıştır. Ölçek 25 maddeden ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar teknik düzey algısı, sahne kaygısı algısı ve performans düzeyi algısı olarak isimlendirilmiştir. Ölçek için yapılan analizler sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.941 ve Bartlett testi sonucu 2721,651 ( $p=.00$ ) olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin Cronbach-Alpha değeri .95 olarak bulunmuş ve aracın güvenilir olduğu saptanmıştır. Ankette yer alan maddelerin boyutlara göre dağılımı şu şekildedir:

Teknik Düzey Algısı: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Sahne Kaygısı Algısı: 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Performans Düzeyi Algısı: 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25

### Verilerin Analizi

Verilerin analizi SPSS 18 istatistik programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Ölçekte yer alan maddeler “Tamamen Katılıyorum”, “Kısmen Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Kısmen Katılmıyorum” ve “Tamamen Katılmıyorum” olmak üzere 5’li likert olarak derecelendirilmiştir. Olumlu maddeler için düz puan kodlaması, olumsuz maddeler için ise ters puan kodlaması yapılmıştır. Ölçekteki maddelere verilen cevaplarla alınabilecek en düşük puan 25, en yüksek puan ise 125’tir. Çözümlemelerde yüzde, frekans, ortalama ve standart sapma kullanılmış, değişkenler arasındaki ilişkilerin analizinde varyansların normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov testiyle sınanmıştır. Dağılımın normal olduğu (piyano öz yeterlik toplam  $p<.200$ ) şartlarda t testi, ikiden fazla grup için OneWay Anova testi kullanılmıştır. OneWay Anova testi sonucunda anlamlı fark tespit edilen durumlarda,

farkın hangi gruptan kaynaklandığının tespiti için Post-Hoc Scheffe testi yapılmıştır. Dağılımın normal olmadığı durumda (teknik düzey algısı  $p<.006$ , performans düzeyi algısı  $p<.003$  ve sahne kaygısı algısı  $p<.000$ ) iki grubun bağımlı değişkene ilişkin ölçümlerinin karşılaştırılarak iki dağılım arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için MannWhitney U testi, ikiden fazla grup için Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Kruskal- Wallis H testi sonucunda anlamlı fark tespit edilen durumlarda, farkın hangi gruptan kaynaklandığının tespiti için Mann Whitney U testi yapılmıştır (Büyüköztürk, 2007:162). İstatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi  $p<.05$  olarak kabul edilmiştir.

## BULGULAR

Bu bölümde müzik öğretmen adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeyleri ile sınıf düzeyi, cinsiyet, mezun oldukları lise türü,günlük piyano çalışma süresi, piyano dersi akademik başarıve genel akademik başarı notunun ilişkisi incelenmektedir.

**Tablo 2: Piyano Performans Öz Yeterlik Düzeyi Betimleyici İstatistik**

|                                                  | n   | ort   | sd   | min  | max  |
|--------------------------------------------------|-----|-------|------|------|------|
| Teknik Düzey Algısı                              |     | 3,146 | ,697 | 1,40 | 4,80 |
| Sahne Kaygısı Algısı                             |     | 2,786 | ,560 | 1,60 | 4,10 |
| Performans Düzeyi Algısı                         | 101 | 3,589 | ,685 | 1,60 | 5,00 |
| Piyano Performans Öz yeterlik Algısı Toplam Puan |     | 3,219 | ,529 | 1,88 | 4,60 |

Tablo 2'ye göre piyano performans öz yeterlik düzeyleri incelendiğinde, öğretmen adaylarının teknik düzey ve sahne kaygısı algılarının orta düzeyde, performans düzeyi algılarınınise iyi düzeyde olduğu saptanmıştır. Toplam piyano performans öz yeterlik algıları incelendiğinde adayların piyano performans algılarının orta düzeyde olduğu görülmektedir.

**Tablo 3: Sınıf Değişkenine Göre Kruskal Wallis ve OneWay Anova Testi Sonuç Dağılımı**

|                            | Sınıf düzeyi | Sıra Ort. | n  | sd | $\chi^2$ | p    |
|----------------------------|--------------|-----------|----|----|----------|------|
| <b>Teknik Düzey Algısı</b> | Lisans 1     | 46,28     | 32 |    |          |      |
|                            | Lisans 2     | 55,44     | 33 | 2  | 1,596    | ,450 |
|                            | Lisans 3     | 51,13     | 36 |    |          |      |

|                                 |          |       |    |   |       |      |
|---------------------------------|----------|-------|----|---|-------|------|
| <b>Sahne Kaygısı Algısı</b>     | Lisans 1 | 51,48 | 32 | 2 | ,032  | ,984 |
|                                 | Lisans 2 | 51,29 | 33 |   |       |      |
|                                 | Lisans 3 | 50,31 | 36 |   |       |      |
| <b>Performans Düzeyi Algısı</b> | Lisans 1 | 52,97 | 32 | 2 | 1,287 | ,525 |
|                                 | Lisans 2 | 46,27 | 33 |   |       |      |
|                                 | Lisans 3 | 53,58 | 36 |   |       |      |

$p < 0.05$

Öğretmen adaylarının sınıf düzeyine göre pişano performans öz yeterlik teknik düzey, sahne kaygısı ve performans düzeyi algısı alt boyutlarında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Pişano performans düzeyi toplam puanları sınıf düzeyine göre incelendiğinde yine gruplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır. Bu sonuca göre öğretmen adaylarının pişano performans öz yeterlik düzeyi öğrenim gördüğü sınıfa göre değişmemektedir.

**Tablo 4: Cinsiyet Değişkenine Göre Mann Whitney U ve T Testi Sonuç Dağılımı**

|                                      | Grup  | n  | Sıra Ort. | Sıra Top. | U      | p    |       |      |
|--------------------------------------|-------|----|-----------|-----------|--------|------|-------|------|
| Teknik Düzey Algısı                  | Erkek | 44 | 44,59     | 1962,00   | 972,0  | ,053 |       |      |
|                                      | Kız   | 57 | 55,95     | 3189,00   |        |      |       |      |
| Sahne Kaygısı Algısı                 | Erkek | 44 | 51,30     | 2257,00   | 1241,0 | ,929 |       |      |
|                                      | Kız   | 57 | 50,77     | 2894,00   |        |      |       |      |
| Performans Düzeyi Algısı             | Erkek | 44 | 45,23     | 1990,00   | 1000,0 | ,081 |       |      |
|                                      | Kız   | 57 | 55,46     | 3161,00   |        |      |       |      |
|                                      |       |    | n         | x         | s      | sd   | t     | p    |
| Pişano Performans Düzeyi Toplam Puan | Erkek | 44 | 78,454    | 10,987    | 98,933 | -    | 1,410 | ,177 |
|                                      | Kız   | 57 | 82,052    | 10,651    |        |      |       |      |

$p < 0.05$

Tablo 4 incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre pişano performans öz yeterlik düzeyi toplam puanında ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılık oluşmamaktadır. Bu sonuca göre pişano performans öz yeterlik düzeyinin cinsiyete göre değişmediği görülmektedir.

**Tablo 5: Lise Değişkenine Göre Mann Whitney U ve T Testi Sonuç Dağılımı**

|                     | Grup  | n  | Sıra Ort. | Sıra Top. | U      | p    |
|---------------------|-------|----|-----------|-----------|--------|------|
| Teknik Düzey Algısı | AGSL  | 86 | 51,55     | 4433,50   | 597,50 | ,649 |
|                     | Diğer | 15 | 47,83     | 717,50    |        |      |
| Sahne Kaygısı       | AGSL  | 86 | 51,90     | 4463,00   | 568,00 | ,460 |

|                          |       |          |          |          |           |          |
|--------------------------|-------|----------|----------|----------|-----------|----------|
| Algısı                   | Diğer | 15       | 45,87    | 688,00   |           |          |
| Performans               | AGSL  | 86       | 51,06    | 4391,50  | 639,50    | ,958     |
| Düzeyi Algısı            | Diğer | 15       | 50,63    | 759,50   |           |          |
|                          |       | <b>n</b> | <b>x</b> | <b>s</b> | <b>sd</b> | <b>t</b> |
| Piyano Performans Düzeyi | AGSL  | 86       | 80,779   | 12,805   | 17,306    | ,457     |
| Toplam Puan              | Diğer | 15       | 78,800   | 15,911   |           | ,596     |

p<0.05

Tablo 5’de öğretmen adaylarının lise türüne göre piyano performans öz yeterlik algıları sonuç dağılımı görülmektedir. Buna göre adayların piyano performans öz yeterlik algısı toplam puanında ve alt boyutlarında anlamlı bir farklılığın oluşmadığı saptanmıştır. Bu sonuçtan yola çıkarak öğretmen adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeyinin lise türüne göre değişmediğini söyleyebiliriz.

**Tablo 6: Piyano Çalışma Süresi Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuç Dağılımı**

|            | Süre                | Sıra Ort. | n  | sd | x <sup>2</sup> | p    | Anlamlı fark |
|------------|---------------------|-----------|----|----|----------------|------|--------------|
| Teknik     | 1 saatten az (A)    | 42,89     | 53 |    |                |      | A-B (,034)   |
| Düzy       | 1-2 Saat (B)        | 55,74     | 41 | 2  | 14,439         | ,001 | A-C (,000)   |
| Algısı     | 2 saatten fazla (C) | 84,64     | 7  |    |                |      | B-C (,014)   |
| Sahne      | 1 saatten az (A)    | 45,20     | 53 |    |                |      | A-C (,002)   |
| Kaygısı    | 1-2 saat (B)        | 52,82     | 41 | 2  | 11,383         | ,003 | B-C (,005)   |
| Algısı     | 2 saatten fazla (C) | 84,29     | 7  |    |                |      |              |
| Performans | 1 saatten az (A)    | 40,12     | 53 |    |                |      | A-B (,001)   |
| Düzeyi     | 1-2 Saat (B)        | 60,37     | 41 | 2  | 17,712         | ,000 | A-C (,002)   |
| Algısı     | 2 saatten fazla (C) | 78,50     | 7  |    |                |      |              |

p<0.05

Tablo 6 incelendiğinde, adayların günlük piyano çalışma sürelerine göre piyano performans öz yeterlik düzeyi alt boyutlarında anlamlı farklılıkların olduğu saptanmıştır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Mann Whitney U testi (Büyüköztürk, 2007:162) yapılmıştır. Buna göre teknik düzey boyutunda piyanoya 1 saatten az çalışanlar ile 1-2 saat çalışanlar arasında ve 2 saatten fazla çalışanlar arasında 2 saatten fazla çalışan adaylar lehine; 1-2 saat arası çalışanlar ile 2 saatten fazla çalışanlar arasında yine 2 saatten fazla çalışan adaylar lehine gerçekleştiği saptanmıştır. Sahne kaygısı algısında 1 saatten az çalışanlar ile 2 saatten fazla çalışanlar arasında 2 saatten fazla çalışan adaylar lehine; 1-2 saat arası çalışanlar ile 2 saatten fazla çalışanlar arasında yine 2 saatten fazla çalışan adaylar lehine gerçekleştiği saptanmıştır. Performans düzeyi algısında 1 saatten az çalışanlar ile 1-2

saat çalışanlar arasında ve 2 saatten fazla çalışanlar arasında 2 saatten fazla çalışan adaylar lehine gerçekleştiği saptanmıştır. Bu sonuca göre piyano performans öz yeterlik teknik ve performans düzeyi alt boyutlarında öz yeterlik algısı yüksek öğrencilerin daha fazla piyano çalıştığı, öz yeterlik algısı düşük öğrencilerin ise daha az çalıştığı söylenebilir. Bununla birlikte piyano çalışmaya daha fazla zaman ayıran öğrencilerin sahne kaygısı algısına göre topluluk önünde piyano çalarken tedirgin olmadığı, heyecanını kontrol edebildiği ve performansını daha başarılı sergilediği söylenebilir.

**Tablo 7: Piyano Çalışma Süresi Değişkenine Göre OneWay Anova ve Post-Hoc Scheffe Testi Sonuç Dağılımı**

|                                          | Süre            | n               | ort         | ss                 |      |
|------------------------------------------|-----------------|-----------------|-------------|--------------------|------|
| Piyano Performans Düzeyi<br>Toplam Puanı | 1 saatten az    | 53              | 75,830      | 11,66477           |      |
|                                          | 1-2 Saat        | 41              | 83,365      | 12,36276           |      |
|                                          | 2 saatten fazla | 7               | 98,857      | 9,06327            |      |
|                                          | Toplam          | 101             | 80,485      | 13,24131           |      |
| Varyansın Kaynağı                        | KT              | sd              | KO          | F                  | p    |
| Gruplar arası                            | 3851,387        | 2               | 1925,693    |                    |      |
| Gruplar içi                              | 13681,841       | 98              | 139,611     | 13,793             | ,000 |
| Toplam                                   | 17533,228       | 100             |             |                    |      |
| Piyano Performans Düzeyi Toplam Puanı    |                 | 1 saatten<br>az | 1-2<br>Saat | 2 saatten<br>fazla |      |
| 1 saatten az (n=53, $\bar{x}$ =75,830)   |                 |                 | ,008        | ,000               |      |
| 1-2 Saat (n=41, $\bar{x}$ =83,365)       |                 | ,008            |             | ,005               |      |
| 2 saatten fazla (n=7, $\bar{x}$ =98,857) |                 | ,000            | ,005        |                    |      |

p<0.05

Öğretmen adaylarının günlük piyano çalışma süresine göre piyano performans öz yeterlik algıları toplam puanı incelendiğinde anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla anova testi sonrasında varyansların homojen olduğu saptandığından (Levene, 175; p<.840) Post-Hoc Scheffe çoklu karşılaştırma testi tercih edilmiştir. Buna göre piyanoya günlük 1 saatten az çalışanlar ile 1-2 saat arasında çalışanlar ve 2 saatten fazla çalışanlar arasında 2 saatten fazla çalışan adaylar lehine; 1-2 saat arası çalışanlar ile 2 saatten fazla çalışanlar arasında ise 2 saatten fazla çalışan adaylar lehine anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Sonuç olarak öz yeterlik düzeyleri ile çalışma süreleri arasında doğru orantı olduğunu yani öğrencilerin çalışma süresi arttıkça öz yeterlik algılarının yükseldiğini söyleyebiliriz.

Tablo 8: Piyano Dersi Akademik Başarı Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuç Dağılımı

|                          | Akademik Başarı | Sıra Ort. | n  | sd | x <sup>2</sup> | p    | Anlamlı fark |
|--------------------------|-----------------|-----------|----|----|----------------|------|--------------|
| Teknik Düzey Algısı      | AA-BA (A)       | 61,78     | 18 |    |                |      |              |
|                          | BB-CB (B)       | 61,61     | 27 |    |                |      | A-D (,017)   |
|                          | CC-DC (C)       | 45,56     | 31 | 4  | 11,667         | ,020 | B-C (,025)   |
|                          | DD-FD (D)       | 37,95     | 19 |    |                |      | B-D (,012)   |
|                          | FF (E)          | 40,33     | 6  |    |                |      |              |
| Sahne Kaygısı Algısı     | AA-BA (A)       | 61,64     | 18 |    |                |      |              |
|                          | BB-CB (B)       | 58,72     | 27 |    |                |      | A-D (,021)   |
|                          | CC-DC (C)       | 50,53     | 31 | 4  | 11,573         | ,021 | B-D (,010)   |
|                          | DD-FD (D)       | 37,35     | 19 |    |                |      | B-E (,020)   |
|                          | FF (E)          | 30,08     | 6  |    |                |      |              |
| Performans Düzeyi Algısı | AA-BA (A)       | 76,75     | 18 |    |                |      | A-B (,024)   |
|                          | BB-CB (B)       | 55,74     | 27 |    |                |      | A-C (,000)   |
|                          | CC-DC (C)       | 44,77     | 31 | 4  | 23,666         | ,000 | A-D (,000)   |
|                          | DD-FD (D)       | 33,63     | 19 |    |                |      | B-D (,015)   |
|                          | FF (E)          | 39,58     | 6  |    |                |      | A-E (,002)   |

p&lt;0.05

Tablo 8 incelendiğinde öğretmen adaylarının piyano dersi akademik başarı düzeylerine göre piyano performans öz yeterlik algısı alt boyutlarında (teknik düzey p<.020; sahne kaygısı p<.021 ve performans düzeyi p<.000) anlamlı farklılığın olduğu saptanmıştır. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U testine göre teknik düzey algısında piyano dersi akademik başarı notu AA-BA olan öğrenciler ile notu DD-FD olan öğrenciler arasında notu AA-BA olanlar lehine; başarı notu BB-CB olan öğrenciler ile notu CC-DC ve DD-FD olan öğrenciler arasında BB-CB olan öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmaktadır. Sahne kaygısı algısı boyutunda başarı notu AA-BA olan öğrenciler ile notu DD-FD olan öğrenciler arasında notu AA-BA olanlar lehine; başarı notu BB-CB olan öğrenciler ile notu CC-DC ve FF olan öğrenciler arasında BB-CB olan öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmaktadır. Performans düzeyi algısı alt boyutunda piyano dersi akademik başarı notu AA-BA olan öğrenciler ile notu BB-CB, CB-DC, DD-FD ve FF olan öğrenciler arasında notu AA-BA olanlar lehine; başarı notu BB-CB olan öğrenciler ile notu DD-FD olan öğrenciler arasında BB-CB olan öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunmaktadır. Ortaya çıkan bulgulara göre piyano dersi akademik başarı notu yükseldikçe öğrencilerin teknik düzey ve performans düzeyi algısının da yükseldiği, bununla birlikte sahne kaygısını daha az yaşadığı görülmektedir. Sonuç

olarak piyano performans öz yeterlik inancı ile piyano dersi akademik başarıları arasında doğru orantı olduğunu söyleyebiliriz. Piyano dersi başarı notu FF olan öğrencilerin ise devamsızlıktan dolayı düzenli ders yapma durumları olmadığından teknik ve performans düzey algılarının yeterli düzeyde oluşmadığı düşünülmektedir.

**Tablo 9: Piyano Akademik Başarı Değişkenine Göre OneWay Anova ve ve Post-Hoc Scheffe Testi Sonuç Dağılımı**

|                                          | Akademik  | n     | ort      | ss       |      |
|------------------------------------------|-----------|-------|----------|----------|------|
| Piyano Performans Düzeyi<br>Toplam Puanı | AA-BA     | 18    | 90,333   | 11,33968 |      |
|                                          | BB-CB     | 27    | 84,592   | 12,24512 |      |
|                                          | CC-DC     | 31    | 78,032   | 10,76564 |      |
|                                          | DD-FD     | 19    | 71,263   | 13,52299 |      |
|                                          | FF        | 6     | 74,333   | 9,47980  |      |
|                                          | Toplam    | 101   | 80,485   | 13,24131 |      |
| Varyansın Kaynağı                        | KT        | sd    | KO       | F        | p    |
| Gruplar arası                            | 4230,724  | 4     | 1057,681 | 7,633    | ,000 |
| Gruplar içi                              | 13302,504 | 96    | 138,568  |          |      |
|                                          | 17533,228 | 100   |          |          |      |
| Piyano Performans Düzeyi                 | AA-BA     | BB-CB | CC-DC    | DD-FD    | FF   |
| AA-BA (n=18, $\bar{x}$ =90,333)          |           | ,499  | ,006     | ,000     | ,038 |
| BB-CB (n=27, $\bar{x}$ =84,592)          | ,499      |       | ,221     | ,002     | ,308 |
| CC-DC (n=31, $\bar{x}$ =78,032)          | ,006      | ,221  |          | ,287     | ,955 |
| DD-FD (n=19, $\bar{x}$ =71,263)          | ,000      | ,002  | ,287     |          | ,981 |
| FF (n=6, $\bar{x}$ =74,333)              | ,038      | ,308  | ,955     | ,981     |      |

p<0.05

Tablo 9 incelendiğinde öğretmen adaylarının piyano dersi akademik başarı düzeylerinin piyano performans öz yeterlik algısı toplam puanlarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. Piyano dersi akademik başarı notu AA-BA olan öğrenciler ile başarı notu CC-DC, DD-FD ve FF olan öğrenciler arasında başarı notu AA-BA olan öğrenciler lehine; başarı notu BB-DC ile DD-FD olan öğrenciler arasında notu BB-DC olanlar lehine anlamlı farklılık bulunmaktadır. Bu sonuca göre piyano dersi akademik başarı notu yükseldikçe piyano performans öz yeterlik algısının da doğru orantılı olarak yükseldiği söylenebilir.

Tablo 10: Genel Akademik Başarı OrtalamasıDeğişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuç Dağılımı

|                                                             | Akademik  | Sıra Ort. | n  | sd | $\chi^2$ | p    | Anlamlı                                |
|-------------------------------------------------------------|-----------|-----------|----|----|----------|------|----------------------------------------|
| <b>Teknik<br/>Düzy</b>                                      | AA-BB (A) | 69,09     | 11 | 3  | 9,671    | ,022 | A-C (,002)<br>B-C (,036)               |
|                                                             | BC-CC (B) | 50,99     | 78 |    |          |      |                                        |
|                                                             | CD-DD (C) | 31,23     | 11 |    |          |      |                                        |
|                                                             | DF-F (D)  | 70,00     | 1  |    |          |      |                                        |
| <b>Sahne<br/>Kaygısı</b>                                    | AA-BB (A) | 61,50     | 11 | 3  | 2,115    | ,549 | -                                      |
|                                                             | BC-CC (B) | 50,16     | 78 |    |          |      |                                        |
|                                                             | CD-DD (C) | 45,27     | 11 |    |          |      |                                        |
|                                                             | DF-F (D)  | 64,00     | 1  |    |          |      |                                        |
| <b>Performans<br/>Düzyi</b>                                 | AA-BB (A) | 76,00     | 11 | 3  | 15,614   | ,001 | A-B (,007)<br>A-C (,000)<br>B-C (,009) |
|                                                             | BC-CC (B) | 50,94     | 78 |    |          |      |                                        |
|                                                             | CD-DD (C) | 26,73     | 11 |    |          |      |                                        |
|                                                             | DF-F (D)  | 48,00     | 1  |    |          |      |                                        |
| <b>Piyano<br/>Performans<br/>Düzyi<br/>Toplam<br/>Puanı</b> | AA-BB (A) | 73,86     | 11 | 3  | 12,457   | ,006 | A-B (,016)<br>A-C (,000)<br>B-C (,031) |
|                                                             | BC-CC (B) | 50,63     | 78 |    |          |      |                                        |
|                                                             | CD-DD (C) | 30,00     | 11 |    |          |      |                                        |
|                                                             | DF-F (D)  | 59,50     | 1  |    |          |      |                                        |

p&lt;0.05

Öğretmen adaylarının genel akademik başarı ortalamalarına göre piyano performans öz yeterlik algıları toplam puanı incelendiğinde sahne kaygısı algısı alt boyutu hariç diğer boyutlarda ve toplam puanda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Sonuçlar incelendiğinde teknik düzey algısı boyutunda genel akademik başarısı AA-BB olan öğrenciler ile notu CD-DD olan öğrenciler arasında AA-BB olanlar lehine ve ortalaması BB-CC olan öğrencileri ile CD-DD olan öğrenciler arasında notu BB-CC olanlar lehine anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Performans düzeyi alt boyutunda genel başarı ortalaması AA-BB olan öğrenciler ile notu BC-CC ve CD-DD olan öğrenciler arasında ortalaması AA-BB olanlar lehine; ortalaması BB-CC olan öğrencileri ile CD-DD olan öğrenciler arasında notu BB-CC olanlar lehine anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Bu sonuçlar doğrultusunda genel akademik başarı ortalaması ve piyano performans öz yeterlik algısı arasında doğru orantı bulunduğu ve akademik başarısı yüksek öğrencilerin piyano performans öz yeterlik algılarının da yüksek olduğu söylenebilir. Bununla birlikte genel akademik başarı notuyla piyano sahne kaygısı algısı arasında anlamlı düzeyde bir ilişkiye rastlanmamıştır. Ortaya

çıkan bu sonucun öğrencilerin piyano dışında farklı çalgılarla yaşadıkları sahne deneyimine bağlı olduğu düşünülmüştür.

## **TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER**

Bu araştırma müzik eğitimi anabilim dallarında eğitim gören öğretmen adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeylerini belirlemek ve farklı değişkenlere göre incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının piyano performans öz yeterlik inançlarının orta seviyede olduğu saptanmıştır. Araştırma sonuçları doğrultusunda öğretmen adaylarının piyano performans teknik düzey ve sahne kaygılarının orta düzeyde olduğu, performans düzeylerinin iyi derecede olduğu söylenebilir. Piyano performans öz yeterliğine yönelik Gün (2014) ölçek geliştirme araştırmasında müzik öğretmeni adaylarının teknik düzeylerini yüksek algıladıkları, sahne kaygılarının oldukça fazla olduğu ve performans düzeylerinin bilincinde oldukları sonucuna ulaşmıştır. Araştırma sonuçları karşılaştırıldığında piyano performans boyutunda benzerlik göstermekte iken bu araştırmada teknik düzey boyutu daha düşük seviyede kalmış, sahne kaygısı boyutunda ise daha iyi bir sonuç ortaya çıkmıştır. Her iki araştırmada da sahne kaygısına yönelik sonuçlar incelendiğinde, müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin sahne performansına yönelik oldukça kaygılı ve heyecanlı oldukları, yeterli sahne deneyimine sahip olamadıkları sonucunu düşündürmektedir. Teknik düzey boyutunda yer alan konuların bazılarının öğrencinin seviyesine göre ders içi eser, etüt çalışmalarında yer almamasıyla (sağ ve sol pedalı kullanım sıklığı), bazılarının ise (dönem ve stil özellikleri, deşifre yapabilme, iki elin farklı teknikleri eşgüdümlü uygulayabilmesi) çalışma alışkanlıklarına göre değişkenlik göstermesiyle bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Sonuca göre piyano performans öz yeterlik düzeyi algılarının iyi olması öğrencilerin performansının gelişmesi için yeterli bilince sahip olduklarını göstermektedir. Bu sonuç ölçek maddeleri incelendiğinde öğrencilerin piyano performansında kendilerine güveninin yeterli olması, çalışma sürecinde neler yapması gerektiğinin farkında olması ve öğretmenin beklentisini karşılayabilmesine bağlanabilir. Müzik eğitiminde öz yeterliğe yönelik diğer araştırmalar incelendiğinde ise farklı sonuçlar karşımıza çıkmaktadır. Örneğin Şeker (2014:143) müzik öğretmeni adaylarının orta düzey akademik öz yeterlik ve yine orta düzey çalgı çalışmaya ilişkin tutum düzeylerine sahip olduklarını tespit etmiştir. Küçük (2011b:177) öğrencilerin müzik yeteneğine ilişkin öz yeterlik algılarının iyi düzeyde ve müzik yeteneği konusunda kendilerine duydukları güvenin iyi olduğunu ifade etmiştir. Benzer bir araştırmada Milli (2015:428) müzik öğretmeni adaylarının genel öz yeterlik ortalamasının “beni iyi tanınıyor” düzeyinde olduğunu saptamıştır. Başka bir araştırmada Piji (2007) ise öğrencilerin piyano ile eşlik alanında beklenen yeterlik algısına sahip olmadıklarını tespit etmiş ve piyano ile eşlik alanındaki yeterlik algısı

düzeylerinin yükselmesi için eşlik bağlantılı derslerin içeriğinde eşlik çalışmalarına yer verilmesi gerekliliğini vurgulamıştır.

Öğretmen adaylarının piyano performans öz yeterlik algıları öğrenim gördüğü sınıfa göre değişmemektedir. İlgili literatürde piyano performans öz yeterlik algısının sınıf düzeyine göre farklılaşmadığı araştırma sonuçlarıyla paralellik taşımaktadır. Örneğin Gün, (2014) müzik öğretmeni adaylarının performans düzeylerini algılama durumlarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre farklılaşmadığı ancak son sınıf öğrencilerinin sahne kaygısı puanlarının diğer sınıflara göre yüksek olduğu sonucunu belirtmiştir. Benzer şekilde Eğilmez (2015) piyano performans öz yeterlik algılarının genel ortalamada sınıf düzeyine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Alt boyutlarda ise teknik seviyenin birinci sınıflara göre üçüncü sınıflarda daha yüksek olduğu son sınıfların piyano dersi olmadığı için farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada son sınıf öğrencilerinin programında piyano dersi olmadığı için örneklemde yer almamıştır. Piyano performans algısı alt boyutlarında sınıflara göre yakın puanların oluşması sonucunun öğrencilerin piyano teknik ve müzikal becerilerinin geçmiş eğitim sürecine göre farklılaşmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Çünkü birinci sınıf düzeyinde öğrenciler başlangıç, orta ya da ileri seviyede piyano performans becerilerine sahip olarak gelebilmekte ve kaldığı seviyeden programa devam etmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının piyano performans öz yeterlik algıları cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. Bu sonuç öz yeterlik çalışmalarının bazılarıyla paralellik taşımaktadır. Örneğin müzik eğitime yönelik genel öz yeterlik (Milli, 2015), müzik öğretimi öz yeterlik (Topoğlu, 2014), akademik öz yeterlik (Şeker, 2014) düzeyleri ile cinsiyet arasında anlamlı farklılığın olmadığına yönelik araştırmalar bulunmaktadır. Bununla birlikte cinsiyete göre farklılığın olduğu araştırmalar da bulunmaktadır. Çalışmasında Eğilmez (2015) öğretmen adaylarının piyano performans öz yeterlik algılarının cinsiyete göre farklılaştığını, erkeklerin kızlara oranla daha yüksek performans öz yeterliğine sahip olduğunu saptamıştır. Yine Özmenteş (2014) araştırması sonucunda erkek öğrencilerin müzik öz yeterliklerinin kız öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğunu saptamıştır. Literatürdeki ortaya çıkan bu sonuç araştırmacılar (Özmenteş, 2014; Eğilmez, 2015) tarafından sahne ve performans deneyiminin müzik öz yeterliği üzerinde olumlu etkiler yapabileceği düşüncesiyle bayların daha fazla sahne deneyimi yaşama imkanı bulması nedenine bağlanmaktadır.

Öğretmen adaylarının piyano performans öz yeterlik algıları lise türüne göre değişmemektedir. Benzer şekilde Gün, (2014) müzik öğretmeni adaylarının piyano performans düzeylerini algılama durumlarının mezun oldukları lise türüne göre

farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın Eğilmez (2015) araştırması sonucunda AGSL mezunu öğrencilerin piyano performans öz yeterlik algısının daha yüksek olduğunu vurgulamakta ve bunun nedenini bu liselerde alınan dört yıllık piyano eğitimine bağlamaktadır. Yine Piji (2007) müzik lisesi mezunu öğrencilerin yüksek öğrenimlerine başlamadan önce aldıkları müzik eğitiminin, piyano ile eşlik yeterlik algılarını olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir. Bu çalışmada ortaya çıkan bu sonucun nedeni, AGSL mezunu öğrencilerin çoğunluğunun piyano performansının iyi seviyede olmamasına ve genel liselerden gelen öğrencilerin birkaç yıl içerisinde ortalama piyano seviyesini yakalamasına bağlanmaktadır. Bu genel durum mezun olduğu kuruma, kurumdaki piyano öğretim elemanının olup olmamasına gibi pek çok etkene göre değişmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının piyano performans öz yeterlik algıları günlük piyano çalışma süresine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Ortaya çıkan sonuca göre öz yeterlik düzeyleri ile çalışma süreleri arasında doğru orantı olduğu yani öğrencilerin çalışma süresi arttıkça öz yeterlik algılarının yükseldiği görülmektedir. Sonuçlar piyano performans öz yeterlik teknik düzey alt boyutunda öz yeterlik algısı yüksek öğrencilerin daha fazla piyano çalıştığı, öz yeterlik algısı düşük öğrencilerin ise daha az çalıştığı şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte piyano çalışmaya daha fazla zaman ayıran öğrencilerin piyanoda sahne kaygısı algısına göre topluluk önünde piyano çalarken tedirgin olmadığı, heyecanını kontrol edebildiği ve performansını daha başarılı sergilediği söylenebilir. Benzer bir çalışmada Gün (2014), çalışma süresi ile piyano performans öz yeterlik algısında anlamlı farklılık tespit etmiştir. Araştırması sonucunda öz yeterlik düzeyi ile çalışma süresi arasında doğru orantı olduğunu ve günde 2 saatten fazla piyano çalışan öğrencilerin diğerlerine göre performanslarının hangi düzeyde olduğunu bilincinde olduklarını, performans düzeylerini geliştirmek için yapılması gerekenlerin farkında olduklarını ve performans düzeylerine ilişkin düşüncelerinin daha olumlu olduğunu belirtmiştir.

Öğretmen adaylarının piyano dersi akademik başarı düzeyleri ile piyano performans öz yeterlik algıları arasında anlamlı farklılığın olduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre, öğretmen adaylarının piyano performans öz yeterlik algıları ile piyano dersi akademik başarıları arasında doğru orantı olduğu, piyano dersi akademik başarı notu yükseldikçe piyano performans öz yeterlik algılarının da yükseldiği söylenebilir. Benzer şekilde genel akademik başarı ortalamalarına göre piyano performans öz yeterlik algıları toplam puanı incelendiğinde sahne kaygısı algısı alt boyutu hariç diğer boyutlarda ve toplam puanda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Genel akademik başarı ortalaması ve piyano performans öz yeterlik algısı arasında doğru orantı olduğu, akademik başarıları yüksek öğrencilerin piyano performans öz yeterlik

algılarının da yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar öz yeterlik kavramına yönelik yapılan araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. “Bandura’nın (1977) özyeterlik kavramını açıklamasından sonra yapılan çalışmalarda eğitim araştırmacıları bu inancın her düzeydeki akademik yaşantıda etkili olduğunu gözlemişlerdir. Öğrencinin yüksek akademik özyeterliğinin önemini gösteren pek çok çalışma yapılmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin akademik özyeterlik inançlarının akademik başarıyı artırdığı pek çok çalışmada (Bandura 1997; Pajares 1997; Schunk 1982, 1981) ortaya çıkmıştır.” (Akt: Yılmaz, Gürçay ve Ekici, 2007:254) Bu araştırmaya paralel olarak Gün (2014), piyano dersi akademik başarıları yüksek olan öğrencilerin diğerlerine göre performans düzeylerini daha yeterli algıladıkları ve kendilerine daha çok güvendikleri sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Birer ve Sonsel (2013) Akademik başarı notu ile mesleki öz-yeterlik arasında paralel bir bağlantı olduğunu; Piji (2007) piyano ile eşlik alanındaki yeterlik algısının piyano, koro ve eşlik derslerindeki başarıya bağlılabileceğini ifade etmiştir. Küçük (2011b) ise müzik yeteneğine ilişkin özyeterlik algısı akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki olmadığını ortaya koymuştur.

Bu araştırma öz yeterliğin piyanoda teknik düzey, performans düzeyi ve sahne kaygısına yönelik sınırlılığı içerisinde yürütülmüştür. Öğretmen adaylarının piyano performans öz yeterlik düzeylerinin iyi olması, performansın gelişmesi için yeterli bilince sahip olduklarını göstermektedir. Müzik eğitiminin performans ağırlıklı bir bölüm olduğu düşünüldüğünde öğrencilerin performansa yönelik öz yeterli inançlarının yüksek olması önem kazanmaktadır. Ancak performans kaygıları, yeterli bilince sahip olan öğrencilerin uygulamadaki performans eksikliğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle öğrencilerin performansa yönelik konser, dinleti, çalıştay vb. etkinliklerde aktif katılımının daha fazla olması önerilmektedir. Bundan sonraki benzeri araştırmalar için öğrencilerin öz yeterliğe ve performansa etkisi olabilecek kaygı, tutum, özgüven, motivasyon, sahne deneyimi, çalışma alışkanlıkları gibi etkenlerin incelenmesi önerilmektedir. Bununla birlikte güzel sanatlar fakülteleri, konservatuvarlar gibi farklı amaca yönelik öğrenci yetiştiren kurumlardaki piyano performans öz yeterlik inançları ve performans ilişkileri incelenebilir.

## KAYNAKLAR

Afacan, Şenol. “Müzik Öğretimi Özyeterlilik Ölçeği” *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* 9 (1) (2008): 1-11.

Akbaş, Ahmet., Çelikkaleli, Öner. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Öğretimi Öz Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Öğrenim Türü ve Üniversitelerine Göre İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Haziran, 2 (1) (2006): 98-110.

Bandura, Albert. *Self-efficacy*. In V. S. Ramachaudran (Ed.), *Encyclopedia of Human Behavior*, 4 (1994):71-81. New York: AcademicPress. (25.03.2016 tarihinde alınmıştır) <http://www.uky.edu/~eushe2/Bandura/BanEncy.html>

Bandura, Albert. On The Functional Properties Of Perceived Self-Efficacy Revisited. *Journal of Management*, January, 38 (1), (2012): 9-44. DOI: 10.1177/0149206311410606

Birer, Aysun. R. H. Sonsel, Ö. Bilgehan. Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Öz-Yeterlik Durumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Selçuk Üniversitesi Örneği. *NWSA-FineArts*, D0142, 8 (4), (2013): 389-398. doi.org/10.12739/NWSA.2013.8.4.D0142

Büyüköztürk, Şener. *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (8. Basım) (2007) Ankara: Pegem A Yayıncılık

Eğilmez, Hatice. O. Pre-Service Music Teachers Piano Performance Self-Efficacy Belief Inversely Related To Musical Performance Anxiety Levels. *Educational Research and Reviews* 10 (18) (2015): 2558-2567.DOI: 10.5897/ERR2015.2439

Girgin, Demet. Çalgı Performansı Özyeterlik İnancı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Analizi. *PAU Eğitim Fakültesi Dergisi* (38) (2015): 107-114.

Gültekin, Mehmet. *Sosyal Bilişsel Öğrenme Kuramı*. Behçet Orak (Ed.) Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları (3. Baskı) (2014)

Gün, Elmas. *Piyano Performansı Öz Yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Uygulanması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, (2014).

Gün Elmas., Yıldız, Gökay. Müzik Öğretmen Adaylarına Yönelik Piyano Performansı Öz yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 9 (5), (2014): 1053-1065

Hendricks, Karin S. The Sources Of Self-Efficacy: Educational Research And Implications For Music. *Update: Applications of Research in Music Education*, 35(1), (2016): 32-38. DOI: 10.1177/8755123315576535

Küçük, Duygu. P. Müzik Etkinliklerine Katılan ve Katılmayan Çocuklarda Benlik Saygısı Ve Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik Algısının İncelenmesi. *İlköğretim Online* 10 (2) (2011a).

Küçük, Duygu. P. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Yeteneğine İlişkin Özyeterlik Algıları Özel Yetenek Sınavı Başarıları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (34) (2011b):171-181.

McCormick, John., McPherson, Gary. E. The Role Of Self-Efficacy In A Musical Performance Examination: An Exploratory Structural Equation Analysis. *Psychology of Music*, 31, (2003): 37-51. DOI:10.1177/0305735603031001322

Milli, Selin. M. Müzik Öğretmeni Adaylarının Genel Özyeterlik ve Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik Algılarının İncelenmesi. *International Journal of SocialScience*, Winter, 41 (2015): 417-431 doi:/10.9761/JASSS3176

Nielsen, Siw. G. Strategies And Self-Efficacy Beliefs In Instrumental And Vocal Individual Practice: A Study Of Students in Higher Music Education. *Psychology of Music*, 32 (2004): 418–431. doi:10.1177/0305735604046099

Özmenteş, Gökmen., Özmenteş, Sabahat. Çalgı Eğitiminde Müzik Yeteneğine İlişkin Özyeterlik ve Kişisel Özellikler Arasındaki İlişkiler. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2 (24), (2008): 92-100

Özmenteş, Sabahat. Müzik Öğretimine Yönelik Özyeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *J. Educ. Instr. Stud. World*, 1(1) (2011): 30-36

Özmenteş, Gökmen. Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzik Özyeterlikleri, Benlik Saygıları ve Bireysel Özellikleri Arasındaki İlişkiler. *Eğitim ve Bilim*, 39 (171) (2014): 138-152.

Pajares, Frank. Overview of Social Cognitive Theory And of Self-Efficacy. (2002) (24.03.2016 tarihinde alınmıştır) <http://www.uky.edu/~eushe2/Pajares/eff.html>

Piji, Duygu. Müzik Öğretmeni Adaylarına Yönelik Piyano İle Eşlik Alanında Yeterlik Algısı Ölçeği'nin Geliştirilmesi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26 (1) (2007): 111-132

Şeker, Sadullah. S. The Examination of The Relationship Between The Level of Preservice Music Teachers Academic Self-Efficacy And Attitudes Towards Instrumental Practise. *FineArts*, 9 (3) (2014): 135-149.

Tokinan, Banu. Ö., Bilen, Sermin. Beden Dili ve Dansa İlişkin Özyeterlik Değerlendirme Formu Geliştirme Çalışması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 43 (2) (2010): 75-88.

Topoğlu, Onur. Investigating The Classroom Teacher Candidates' Self-Efficacy Believes Towards Music Teaching In Terms Of Miscellaneous Variables. *International Journal of Human Sciences*, 11 (2) (2014): 730-743.

Umaz, Dilek. *Diyarbakır'daki İlköğretim Öğretmenlerinin Özyeterlik Düzeyi ve Yaşadıkları İletişim Sorunları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (2010)

Yılmaz, Miraç., Gürçay, Deniz., Ekici, Gülay. Akademik Öz Yeterlik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, (2007): 253-259.

Yıldırım, K. *Kodaly Yönteminin İlköğretim Öğrencilerinin Keman Çalma Becerisi, Öz Yeterlik Algısı ve Keman Çalmaya İlişkin Tutumları Üzerindeki Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (2009)